

Russland. Det er gode nyheter både fra Russland, Nordafrika og luftkampene i vest idag. Det meldes om framgang både for den store nye russiske offensiv syd for Voronesj og for utslettelsesaksjonen i nærheten av Stalingrad. Etter tre dagers heftige kamper i ~~Voronesj~~ Voronesj-området har russerne gjenarbeidet 600 byer og landsbyer. De har inntatt den strategisk viktige by Rossosj 100 km. syd for Voronesj. Den ligger på hovedjernbanelinjen mellom Voronesj og Rostov, 100 km. av denne jernbanelinje er nå på russernes hender. Tyskerne er drevet tilbake mellom 50 og 90 km. i dette avsnitt. 9 fiendtlige divisjoner er blitt splittet, ødelagt eller slått på flukt, herav er tre tyske og 6 ungarske. Det meldes om 15000 falne og 17000 fanger siden offensiven tok til. Som krigsbytte har russerne tatt 800 kanoner, 75 fly og 135 tanks. - En russisk særmelding igår melder fra Stalingrad-området at utslettelsesaksjonen av de tyske tropper nå har nådd sitt avsluttende stadium. De 200-220 tusen menn som har vært innesluttet siden 19. november er skrumpet inn til 70000 menn. Disse tropper har ikke vinterutstyr, og 4-500 dør hver dag av utmattelse og frost. Den 8. januar sendte den russiske overkommando et ultimatum til den tyske øverstkommanderende for disse tropper, der det ble gjort oppmerksom på at hvis de tyske omringede styrker ikke overgav seg, måtte de russiske styrker gå til angrep og tyskerne vilde bli nødt til å trekke seg tilbake i retning av Rostov. "Deres stilling er håpløs", heter det videre i ultimatumet, "skulde De avslå mitt tilbud, vil vi bli nødt til å kjempe for å ødelegge de tyske tropper. For det vil De bære ansvaret." Den 10/1 ble tilbudet avslått av Hitler, og ~~den~~ begynte de omfattende angrep mot de omringede tyskere. I løpet av de første 7 dager er det blitt ødelagt 940 kanoner, 500 tanks og 370 fly for tyskerne, foruten en mengde kjøretøyer. Offensiven fortsetter.

Den russiske offensiv langs jernbanen Stalingrad-Svartehavet fortsetter. Ved Simoni er 700 mann av regimentet Viking blitt utslettet. Tyskerne gjør hårdnakket motstand i dette område, men forgjeves. Russerne rykker videre fram langs Dons høyre bredd, hvor tyskerne i løpet av de siste 6 måneder har gjort alt for å utbygge sitt forsvar. - Siden 1. januar har Velikie Luki vært på russernes hender uten at tyskerne har villet innrømme tapet av denne viktige by. Idag meldes imidlertid fra tysk hold at de tyske unnsætningsstyrker er nådd fram til den omringede tyske garnison i Velikie Luki. - Den rumenske arme har nå måttet 60000 mann i Russland. -

Nordafrika. En alliert offensiv er begynt i Nordafrika. Den 8. britiske arme er igjen gåt til angrep, og Rommel har måttet trekke seg tilbake fra stillingen vest for Buerat. De britiske styrker har vært i kontakt med Rommels baktropper ved Sedadabir som ligger 100 km. S. for Misurata og 200 km. S. for Tripolis. En del fanger ble tatt og tanks ødelagt. Allierte fly angrep de fiendtlige forbindelseslinjer ved Tripolis og angrep transportert i Tunis. Fredag natt ble Tripolis bombet, og Byen ble på nytt angrepet i dagslys igår. Lampedusa og Sicilia blev angrepet av allierte jagerfly igår. En Ju 88 ble skutt ned utenfor Lampedusa. 1 alliert fly savnes fra alle disse operasjoner. - General Leclerc's franske styrker har nå forbundet seg med den britiske 8. arme etter et 3000 km. langt tog gjennom ørkenen. Hele Fezzanområdet er rensket for italienerne. - Det meldes om kamper i Kairuan-området mellom de frie franske styrker og tyskere.

Flyangrep. Berlin var målet for de britiske bombefly inatt. Den 900 km. lange tur ble flyet i tåke, men over selve Berlin var det store åpninger i skydekket. Det var store styrker som angrep, en mengde spreng- og brannbomber ble kastet, og flere store branner ble observert. Et britisk fly vendte ikke tilbake. Tyskerne selv innrømmer tap av menneskeliv og skade på offentlige bygninger. - Dette er det 12. angrep over Tyskland eller tyskbesatt område denne måned. Spitfire-flyene fortsetter sine angrep på jernbanemål i Nordfrankrike. Det var ingen fiendtlig luftvirksomhet over Storbritannia siste natt.

Det fjerne Østen. I det sydvestlige Stillehav har det vært nye allierte angrep mot japansk baser og japansk skipsfart. 30 japanske fly ble skutt ned mot et tap av 7 amerikanske. Flyglassen Lae på New Guinea er angrepet. - I Burma har de allierte angrepet elvbater og tog og anrettet skade. - Irak har erklært krig mot aksemaktene. Churchill har ønsket lande velkommen som alliert. "Kampen vil bli hård, men utgangen er sikker. Vi gleder oss over å ha dere ved vår side."

Ideer er farlige saker - særlig politiske ideer. Og det er merkelig hvor lang tid det kan ta før det opp for folk at visse ideer simpelthen er livsfarlige. Nietzsche sier et sted i sin selvbiografi: "Jeg er intet menneske - jeg er dynamitt." Det var sørgelig sant; det er for en stor del hans forrykte ideer som nå er eksplodert i det tredje rike.

I fredelige, "normale", tider er folk med forrykte eller fikse ideer relativt ufarlige; viser de tegn til aggressivitet, sperrer man dem inne i et galehus. Men når folk med fikse politiske ideer begynner å få makt, da er det fare på ferde; da må man være på vakt. I demokratiske stater trer i slike tilfelle visse konstitusjonelle kontrollapparater i funksjon. Disse apparater er av vital betydning for en nasjon; svikter de, bærer det mot undergangen.

Viktigere enn de enkelte ideer er imidlertid den ånd som manifesterer seg i en bevegelse, et system. Nazismen forsøker fremdeles å drapere seg med visse ideologiske fraser - om "nyordning", rase- og folkefelleskap, "fører- og ansvarsprinsipp", "fellesnytte foran egen nytte" m.v.; men det er spilt møye. Herr Goebbels rabiate megafonpropaganda og Ribbentrops perfide dialektikk hjelper ikke, - ulven har mistet fårefløyen, nazismen har forlenget avslørt seg som det gangsterverde den er, i gigantisk målestokk. Derfor virker det så uendelig latterlig når våre hjemlige apekatter i NS begynner å snakke om kultur. "Nazistisk kultur" - selve ordsammensetningen er meningsløs, en strittende sårsmutsigelse, - de to ting er uforenlige som ild og vann. - Det er i den fulleste overensstemmelse med nazismens ånd og vesen når Quisling og hans drabanter "søker tilbake til vår gamle kultur" og prøver å pusse opp røveridealene fra vikingetiden. Gangsterånden er den samme til alle tider. Men hr. Quisling ligger et digert hestehode foran sine åndelige fedre fra vikingetiden; de tålte iallfall ikke s v i k - det ble brennemerket som det største av all usseldom; i hr. Quislings etikk er derimot svik, løgn og forrederi formelig blitt opphøyet til normer.

Det er den systematiske, planmessige brutalisering som er det verste ved alt det vi nå opplever. Og det ufattelige, det absolutt gåtefulle ved det hele, er den ting at det har vært mulig å få så mange mennesker med på dette brutaliseringsforetagende. At enhver krig uvegerlig medfører en brutalisering av tilværelsen, er noe vi alle vet; men selv i krig pleier skikkelige folk prøve å innskrenke brutaliteten til det som er uunngåelig. Det fantastiske ved nazismen derimot, det utrolig gemene ved den, er at den bevisst, planmessig, med vitende og vilje har satt brutaliteten i system og så å si opphøyet den til moralsk norm. Den nazistiske ungdom blir oppdradd til, utdannet i brutalitet. Og når Quislings plan om nazistisk ungdomstjeneste ble møtt med en så forbitret og urokkelig motstand, så var det fordi man ville verge barna mot den brutalisering denne tjeneste uvegerlig ville medføre. Den verste følge av den nå pågående krig er den "menneskeforringelse" som er en uunngåelig konsekvens av brutaliteten. Jo lenger den pågår, desto større fare er det for at folk tar skade på sin sjel; ingen annen "krigsskade" er så vanskelig å reparere, og det kan ta uendelig lang tid å reparere den. - For demokratiske mennesker finnes ingen større oppgave - under og etter krigen - enn den å bekjempe denne brutaliseringsprosess. Hvordan skal det gjøres? Det er alt annet enn lett. Foreløpig er vi selv tvunget til å føre denne krig; men så lenge den pågår, må vi prøve - såvidt mulig - å unngå selv å smittes av den brutalitet som vi bekjemper. Det er en uhyre vanskelig oppgave, og den blir vanskeligere jo lenger brutaliteten varer. Men den må løses. For det er å merke at anvendelsen av vold og brutalitet alltid smitter over på ofrene, fremkaller ny vold og brutalitet, i en evindelig sirkulus vitiosus. Det er denne farlige sirkelgang vi må vokte oss for å komme inn i. Begynner vi selv å tro på brutalitetsens vei, i den tro at vi kan drive djevelen ut ved Belsebub, da er vi fortapt, vergeløse; da har vi mistet vår sjel. Vi kan ikke og skal ikke synke ned til nazismens nivå. Man burde heller ikke snakke for meget om "gjengjeldelse" for det som nå skjer. Hvis vi, når krigen en gang er slutt, skulle oppta nazismens metoder og begynne å konkurrere med dem i brutalitet, da har nazistene i virkeligheten seiret, selv om de taper selve krigen.

I den politiske idédebatt er det i den senere tid dukket opp et nytt ord: fredsberedskap. Det er et uhyre omfattende begrep, en kjempeoppgave, som krever en langt større innsats av hver enkelt enn selve krigen. Den tar i første rekke sikte på stabiliseringen av en varig fred og en gjenopptagelse og fortsettelse av det differensierte kulturarbeid som er blitt stanset av krigen. En krig kan kanskje vinnes ved et skippiertak, men ikke freden. Kultur lar seg heller ikke improvisere, den kan ikke vedtas på internasjonale kongresser. Kultur forutsetter humanitet, d.v.s. den er humanitet; den må skapes, bygges opp i menneskenes sinn, den er et mentalitetsanliggende, et pedagogisk problem av første orden. - Vi må slutte med å tro at kulturutviklingen er en naturprosess, som realiserer seg selv mens vi står og ser på. Kultur koster kamp - en kamp uten hvile, uten våpenstillstand; vi kan aldri legge oss til å sove på resultatene. Det fins heller ingen snarvei til tusenårsriket og den evige fred; det er alle systemforkjemperes skjebnesvangre misforståelse at de tror det. Fredens vei, kulturens vei, er uendelig lang, nøysommelig og full av farer.

Vi lever i en overgangsperiode, en brytningstid uten like i verdenshistorien, og den kan bli meget lang. Men de åndskrefter som hittil har drevet kulturutviklingen - næstekjærlighet, godhet, humanitet - er allikevel i lengden sterkere enn alt barbari, og vi vet at de til slutt vil seire. Av den enkle grunn at godhetens ånd er udrepelig.

DEN NORSKE KIRKE I KAMP

Brev fra Kirkeledelsen til de norske menigheter.

Opplest i landets kirker idag.

Det har en tid vært tilsynelatende stille i den kirkelige situasjonen. Men det har bare vært tilsynelatende. Bak kulissene har det hele tiden foregått en intens åndelig kamp hvor kirken har måttet kjempe for sin frihet til å gjøre sin gjerning i vårt folk. Det er kjent at Quisling i denne måned vil samle de såkalte biskoper til "Kirkeråd". Den egentlige kirke i vårt land har i den anledning funnet det nødvendig overfor menighetene å gjøre rede for situasjonen for at ikke propagandaen skal få noen anledning til å forvirre folk og gi dem et annet bilde av forholdene i kirken enn de som er de faktiske. Idag, søndag 17. januar, ble det da i landets kirker lest opp en hilsen fra den midlertidige kirkeledelse som gir et klart bilde av forholdene. Enhver for hvem kirken har verdi, vil med forferdelse lese om den rekkevidde overgrepene mot kirken allerede har fått.

Skrivet lyder slik:

Ved årsskiftet vil den midlertidige kirkeledelse sende Norges menigheter en hilsen. Det år som er gått, vil for alltid stå som et merkeår i den norske kirkes historie. Vi takker Gud som har hjulpet inntil nå. Vi takker Gud for hva han har gitt sin kirke av krafts, kjærlighets og sindighets ånd. Vi takker for troens frimodighet, også når det så mørkest ut. De vanskeligheter som vi har hatt å kjempe oss igjennom, har tjent oss til gode. Vi har ved dem fått nye erfaringer om Guds trofasthet og miskunn. Vi tenker også med takk på dem som fikk vilje og kraft til å lide for rettferdighets skyld. Vi hilser den norske kirkes prester og alle kristne brødre som har bragt personlige ofre. Vi takker Gud for hvert menneske som har tatt opp kampen i sitt eget sinn mot hat, bitterhet og annen synd. Vi glæder oss over den tro på sannhet og rettferd som er vokset frem i vårt folk. Med takker vi for den sterke oppslutning om Guds ord og nadverdbordet, som er skjedd på så mange steder i vårt land. Vi går inn i det nye år med håp og frimodighet. Men ennå står vår kirke i kamp og store vanskeligheter. Vi kjenner oss derfor forpliktet til videre å legge frem følgende for Norges menigheter:

Det nåværende statsstyres gjentatte inngrep i kirkens orden har gjort det nødvendig gjennom biskopenes og prestenes ombetsnedleggelse å bryte med statens nåværende kirkestyre for å verge kirkens indre liv og kirkens og Guds ords frihet.

Men statsstyret søker stadig igjen å få kirken i sin hånd og bruker sitt maktapparat for å nå dette mål. Som eksempler nevner vi maktovergrepene mot kirkens øverste tilsynsmenn: Biskopen i Oslo bispedømme, dr. Eyvind Berggrav, har vært innesperret i 3/4 år. Biskopen i Hamar bispedømme, Henrik Hille, er jaget ut av sitt bispedømme og senere av Oslo. Biskopen i Stavanger, Gabriel Skagstad, er endog av politiet hindret i å forkynde Guds ord. De øvrige kirkens biskoper blir alle på forskjellig vis, bl. a. ved daglig meldeplikt for politiet, hindret i å utføre det oppdrag som de fikk ved sin ordinering til tilsynsmenn, som kirken aldri har løst dem fra, som de selv aldri har sagt fra seg, og som derfor fremdeles er deres med Gud og med rette.

Videre foretar statens kirkestyre til stadighet avskjedigelse av prester. Rett som det er kommer bud om nye kristelig og kirkelig ubegrunnede avsettelser. Men en rett prest kan ikke la seg hindre i å utføre det arbeide som han er kalt til, og prestene har derfor fortsatt sin gjerning som forkynnere og sjelesørgere i menighetene. Statsstyret har markert sin stilling til dette ved å legge vold til urett, idet det har forvist en rekke slike prester og drevet dem ut fra deres hjem og deres menigheter. I alt er over 35 prester på denne måten blitt hindret i å adlyde det kall Gud og hans kirke har gitt dem. Dette fører til at menighetene ikke lenger blir forsvarlig betjent med Guds ord og sakramenter. Våre forsøk på å erstatte de forviste prester med andre prester som har menighetens tillit, blir møtt med nye forvisninger eller andre maktovergrep, og hele menigheten overlates til seg selv. I visse tilfelle har statsstyret innsatt nye menn. Men disse kan under ingen omstendigheter bli rette prester for menighetene, fordi de er blitt påtvunget dem i stedet for de prester som hadde menighetens tillit og kjærlighet. Ofte mangler de den nødvendige teologiske utdannelse, ja også kristelig og kirkelig tillit. Ved politimakt tvinges disse inn på menighetene. Det har hendt at de påtvunne prester ved politiets hjelp har tvunget seg til for eksempel å forrette begravelser mot de pårørendes uttrykkelige protest. Med politimakt beslaglegges menighetsrådenens protokoller og menighetenes eiendom. Med politiets hjelp visi terer de ulovlig innsatte og ulovlig ordinerte biskoper prestekontorene.

Samtidig gjør man inngrep i hjemmet rettigheter. Våre biskoper har i sitt brev til minister Skancke av 14. februar 1942 påvist hvordan loven om Nasjonal Ungdomstjeneste krenker den hellige foreldremyndighet ved å rive barn fra tiårsalderen og oppover ut av for eldrenes ansvarshånd og tvinge dem inn under en påvirkning som utallige foreldre kjenner som uforenlig med sin samvittighetsforpliktelse. Tross dette søkes denne lov idag gjennomført med makt. Innkallelse til ungdomstjeneste finner sted i stadig flere distrikter. Man øver vold mot hjemmene slik at barn endog blir hentet fra sitt hjem av

politiet, og foreldre som vil verne sine barn i lydighet mot Guds bud og sin samvittighet og nekter å sende dem fra seg, blir fengslet. Vi hilser alle norske foreldre hvem Gud har gitt det hellige foreldreansvar og ber dem ikke vike fra den rette vei og ikke svik sin samvittighet, hvilke trengsler det enn måtte koste, Gud svikter ikke i trengslenes tid, og de skal vite at dypest sett kan intet virkelig skade dem som følger sin av Gud bundne samvittighet. Som apostelen Peter skriver i sitt 1. brev 3. kapittel vers 13-14: "Hvem er det som kan gjøre Eder ondt såfremt I legger vinn på det gode? Men om I enn skulle lide for rettferdighets skyld, er I salige. Men frykt ikke for dem og forferdes ikke, men hellige Kristus i Eders hjerter!"

På den henvendelse som Norges kirke og kristenfolk nylig sendte ministerpresidenten i anledning av den grufulle behandling av jødene, har man ikke fått noe svar. I denne sak har vi klart fått se hva det kan skjæ når Guds ord om menneskeverd og om kjærlighet trampes under fot. Sorgen og uroen øker fra dag til dag. Både prester og andre er utsat for en behandling som må betegnes som forfølgelse for troens og samvittighetens skyld.

Etter alt det som er skjedd anser vi det nu som nytteløst å henvende oss til statsmyndighetene. Men vi vender oss på denne måte til våre menigheter. Vi kaller dem til å være våkne og stå urokkelige fast på ordets og samvittighetens grunn, til å holde tålmodig ut i trengslene og til å sette all lit til Gud. Ham alene skal vi frykte og elske. Som Herrens menighet bekjenner vi " Dette er den seier som har seiret over verden: Vår tro!"

La oss til slutt be for kirke og hjem om kraft til å stå fast, for foreldre og biskoper og prester i fengsel og forvisning, for Israel og for dem som forfølger.

I den Midlertidige Kirkeledelse januar 1943

O. Hallsby

Ludvig Hope

SITUASJONEN IDAG.

I nyttårsoversikter har nazistene selv konstatert at motsetningsforholdene innen landet i det forløpne år er blitt ytterligere tilspisset. Det nye år vil da heller ikke bli gammelt før nazistene vil foreta nye voldshandlinger mot folket. I slutten av januar tror det såkalte "kirkeråd" sammen til et betydningsfullt møte. "Kirkerådet" er en av NS' mange oppfinnelser. Det holdt sitt første møte på Slottet i Oslo siste høst. I rådet fører Quisling presidiet i egenskap av "fører" for kirken. Som lydige bisittere sitter de av Quisling selv utnevnte NS-biskoper, hvis eneste oppgave er å si Amen hver gang deres "fører" har talt. Dessuten har den såkalte kirkeminister og ekspedisjons-sjefen i Kirkedepartementet plass ved forrædernes bord. Endelig har også en fhv. klokketjener, Andreas Gjerdi, fått være med i rådet som sekretær.

Dette råd skal nå trekke opp linjene for årets kamp mot kirken. Fra Kirkedepartementet foreligger følgende forslag: "I menigheter hvor prestene opptrer illoyalt, før deres egen holdning til at de - så lenge de vedblir med denne holdning - må bli å behandle som dissenterprester i ikke ordnede dissentermenigheter. De må da også frøflytte presbyteriene. Forsåvidt disse prester ikke oppfordrer til opprør mot stat og parti, kan menighetene tillate dem å bruke kirkene. Det bør treffes den ordning at kirkebøker føres av menighetsrådets formann eller av en annen som biskopen bemyndiger. Kirkebokføreren får også biskopens autorisasjon til å utferdige attester. Etterhvert som Departementet får anledning til det, vil embetene bli besatt med loyale prester.

Dette betyr rett og slett at de "illoyale" prester skal betraktes som privatpersoner. Hittil har nazistene holdt sterkt på at prestene fremdeles var statens embetsmenn. Nå skal det bli motsatt. Nå er de bare legmenn og privatpersoner.

Samtidig med de nye kirkelige aksjoner forbereder nazistene i den nærmeste framtid en bredt anlagt, sterk aksjon rettet mot ungdommen. Det er Ungdomstjenesten for barn mellom 10 og 18 år som NS nå skal sette i gang. Innrulleringsskjema foreligger trykt et veldig opplag, men er ennå ikke utsendt. På skjema skal barna gi opplysning om far og mors navn, stilling og adresse, skole, klasse, klasseforstander, skolens telefonnummer - eller arbeidsgiver - hans adresse og telefon. Barnet skal dessuten oppgi hvilke foreninger det er medlem av. På skjemaets omstående side skal undertegnes denne erklæring: "Jeg er klar over at jeg fra nå av er forpliktet til å rotte meg etter de bestemmelser som blir gitt både for tjenesten i Nasjonal Samlings Ungdomsforbund (NSUF) og utenfor, og å adlyde de ledere som blir stillet over meg." Hensikten med dette utførlige innrulleringsskjema er å utspionere hjemmene, skolene og arbeidsplassene ved hjelp av barna - og å bringe barna inn under den nye ideologi med menneskedyrkelse og forherlig av gammelgermanske ideer. Det skal lures inn på dem etter metoder som er uteksperimentert andre steder.

De nye aksjoner vil i første rekke bringe prestene, hjemmene og lærerne i ilden igjen. Men de vil igjen ha hele folket bak seg. Parolen blir overalt en til det ytters gjennomført passiv motstand. På det kirkelige område vil ingen tre inn i selv den mins form for samarbeid med de nazistiske "menighetsførere". Og den dag innrulleringen av barna skal skjæ til ungdomstjenesten, vil hjemmene ta chansen og nekte å sende dem. Risikoen er fengsel. Den er man forberedt på å ta.